

Likabehandlingsplan

och

Plan mot kränkande behandling

Solskiftesskolan

2017/2018

Solskiftesskolans Likabehandlingsplan mot diskriminering och annan kränkande behandling

1. Inledning

Avsikten med Solskiftesskolans likabehandlingsplan är att systematisera arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling. Grunden för likabehandlingsplanen är *skollagen och diskrimineringslagen*. Enligt nämnda lagar ska likabehandlingsplanen omfatta åtgärder för att utreda och förhindra *diskriminering* och *annan kränkande behandling*.

Solskiftesskolan är en 4-9 grundskola och 1-9 grundsärskola. Två olika skolformer under samma tak borgar för en ömsesidig förståelse för allas lika värde. Totalt går ca 500 elever på skolan och ca 80 personal.

2. Styrdokument

Solskiftesskolans likabehandlingsplan grundar sig i första hand på diskrimineringslagen 2008:567 och Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling. Därutöver tar likabehandlingsplanen avstamp i barnkonventionen, skollagen (2010:800), arbetsmiljölagen (AML, 1977:1160) och kapitel 1 och 2 i läroplanen för grundskolan (Lgr 11).

3. Definitioner

För att reda ut vad begreppen står för följer nedan definitioner på begreppen *kränkning*, *diskriminering* och *annan kränkande behandling*.

3.1 Kränkning

Att kränka någon är att behandla en person nedsättande i ord eller handling eller att begränsa personens rättigheter eller frihet. Att förödmjuka, skymfa eller såra någon. En kränkning kan vara diskriminerande eller kallas för "annan kränkande behandling". Kränkning som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (se 3.2) är trakasserier och *trakasserier är diskriminering*.

3.2 Diskriminering

Att diskriminera är att behandla en person sämre än någon annan på grund av egenskaper som är medfödda eller kopplade till personens kulturella bakgrund. I diskrimineringslagen har man beskrivit åtta områden som är olagliga att använda som orsak för att behandla någon annorlunda på ett negativt sätt. Det här är de åtta diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Funktionsnedsättning
- Ålder
- Bristande tillgänglighet (för personer med funktionsnedsättning)

Lagen förbjuder:

- Direkt diskriminering - att bli annorlunda behandlad på grund av någon av ovanstående egenskaper
- Indirekt diskriminering- att alla med en viss egenskap från något område i listan får det sämre på grund av en regel eller rutin som egentligen handlar om något helt annat
- Instruktioner att diskriminera - att ge någon annan anvisningar att diskriminera
- Trakasserier - ett beteende som kränker en persons värdighet på ett sätt som är kopplat till någon av områdena ovan
- Att straffa någon som anmält diskriminering

3.3 Annan kränkande behandling

Annan kränkande behandling är att behandla en person nedsättande i ord eller handling. Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker en persons värdighet. Att förödmjuka eller sära någon på ett sätt som inte räknas som diskriminerande.

Exempel på annan kränkande behandling

- Att slå, knuffa, sätta krokben eller använda annat fysiskt våld.
- Att använda kränkande smeknamn, säga/skrika elaka saker eller bruka annat verbalt våld.
- Att förstöra eller ta någons saker.
- Att göra grimaser eller härma någon.
- Att frysa ut någon.
- Att reta någon.
- Att kränka någon på Internet, på sociala medier eller liknande.
- Att kränka någon via SMS, MMS eller via andra skrivna meddelanden.

3.4 Definitioner inom begreppen diskriminering och annan kränkande behandling

Mobbning är ett exempel på annan kränkande behandling. Mobbing kan definieras som när en eller flera personer under en viss tid, vid upprepade tillfällen, blir utsatt för negativa handlingar av en eller flera personer. Det betyder att även återkommande trakasserier är en form av mobbing.

Vidare förtydligande av begreppet mobbing:

- Mobbing är inte en engångsföreteelse. Det handlar inte heller om konflikter, utan systematisk kränkning av en person. Att vid upprepade tillfällen och under viss tid utsätta någon för negativa handlingar, som inte upphör trots att den som utsätts uppenbarligen blir illa berörd.
- Med negativa handlingar menas både verbala och icke-verbala samt fysiska handlingar mot en eller flera personer, som uppfattas nedvärderande för den eller de det berör.
- Vidare skapar mobbningen en obalans i maktförhållandet mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbing.
- Den som upplever att han eller hon är mobbad eller kränkt har rätt att bli tagen på allvar.

4. Ansvarsfördelning – Österåkers kommun

Huvudmannen (i detta fall produktionsstyrelsen) är skyldig att se till att all personal i skolan får kunskap om sitt ansvar att agera när någon utsätts för kränkande behandling. Det räcker med att skolan får kännedom om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling, för att en utredning skall påbörjas. Utredningen ska påbörjas skyndsamt och alla eventuella fall ska meddelas huvudmannen. Rektor ansvarar för att likabehandlingsplanen upprättas och förankras hos alla berörda parter. Ansvaret att agera enligt Likabehandlingsplanen omfattar:

- Rektor
- All personal, såsom lärare, barnskötare, elevassistenter, skolmåltpersonal, vaktmästare, lokalvårdare, skolhälsovården osv.
- På Solskiftesskolan ser vi det även som självklart att alla elever agerar enligt likabehandlingsplanen.

Utöver detta beskrivs ansvarsfördelningen tydligt där det anses nödvändigt under respektive kapitel. Exempelvis tydliggörs ansvarsfördelningen under kapitlet, *Akuta åtgärder*.

Om personal/elev misstänks för kränkning av en elev/personal skall rektor ansvara för utredningen.

5. Vision för Solskiftesskolan

Solskiftesskolan är en skola för alla. På Solskiftesskolan skall alla elever känna sig trygga, sedda och värdefulla. På Solskiftesskolan är det nolltolerans mot diskriminering, kränkande behandling och mobbning.

5.1 Organisation på Solskiftesskolan

På Solskiftesskolan har vi en grupp som arbetar förebyggande samt vid akuta insatser. Gruppen har namnet SOL-gruppen (Solidaritet, Omtanke och Lika värde). Gruppens uppgift är att initiera förebyggande åtgärder samt att agera vid eventuella fall av diskriminering, mobbning eller annan kränkande behandling. I gruppen ingår utvecklingsledare, lärare från skolans samtliga arbetslag, kurator. Vid behov kallas rektor in. Eleverna är representerade via elevrådet.

5.2 Förebyggande arbete

Skolan

Övergripande

Åtgärd/aktivitet	Ansvar
Vi har rastvärdar. År 4-5 och mingelrast för år 6-9	Arbetslag
Vi undersöker elevernas upplevelse av trygghet, trivsel och studiero med hjälp	SOL-gruppen,

av enkäter, 1 gång/ termin. Dels trivselenkäten, som undersöker trivsel och studiero samt undersökningen "Huset" som ger information om eventuella otrygga platser.	arbetslag, mentor
Minst en gång per termin genomförs IUP-samtal Vid IUP-samtalet deltar elev, förälder och lärare. Alla tre parter ges möjlighet att överblicka utvecklingen av elevens lärande och sociala förmåga.	Mentor
Skolans värdegrund, vision och förväntansdokument, aktualiseras och presenteras på föräldramöten vid höstterminens början	Mentor/ rektor
Vi arbetar kontinuerligt med olika övningar på skolan för att utveckla social kompetens. Vi använder medel från "Skapande skola", vilket bland annat innebär teater, forumspel och efterföljande diskussioner	SOL-gruppen, arbetslag, mentor
SOL-gruppen träffas en gång i veckan för att hålla varandra uppdaterade om enskilda händelser, planera för eventuella ingripanden vid händelser samt för att arbeta förebyggande mot alla former av diskriminering eller kränkande behandling	SOL-gruppen

Gruppnivå

Åtgärd/aktivitet	Ansvar
SOL-gruppen reviderar de framtagna trivselreglerna för skolan om behov finnes. Dessa trivselregler förankras sedan i föräldraråd, elevråd och i arbetslagen.	SOL-gruppen, Rektor, Elevråd, Utvecklingsledare, Mentor,
Alla klasser genomför klassråd regelbundet där bland annat klassklimatet diskuteras och aktualiseras. Vid klassråden framförs också ärenden som skall vidare till elevråd.	Mentor
En gång per läsår aktualiseras och diskuteras likabehandlingsplanen i klasserna under mentorstid	Mentor
En gång per läsår aktualiseras och diskuteras likabehandlingsplanen i	Rektor/Utvecklingsledare

personalgrupperna	
-------------------	--

Individnivå

Åtgärd/aktivitet	Ansvar
All personal känner till innehållet i planen.	Rektor/Utvecklingsledare
Alla elever känner till innehållet i planen.	Utvecklingsledare/ Mentor
Alla på Solskiftesskolan har ett ansvar att agera i enlighet med planen	Rektor
Skolans värdegrund, vision och förväntansdokument, aktualiseras och presenteras på föräldramöten vid höstterminens början	Rektor, Mentor
Vi arbetar med olika övningar i skolan för utveckla den sociala kompetensen kontinuerligt.	SOL-gruppen, arbetslag, mentor

5.3 Akuta åtgärder

Rutiner för dokumentation

Gemensamt för särskolan och grundskolan är att ett ärende öppnas så snart skolan får kännedom om att kränkningar har eller kan ha inträffat. *Detta innebär att en skriftlig anmälan framställs som ett första steg i utredningen och att all vidare utredning dokumenteras skriftligen.*

Vi vill understryka att alla delar av utredningen som kan vara av vikt för utgången av ärendet, dokumenteras skriftligen. Inte minst för att säkerställa att vi följer rådande lagstiftning, men även för att det är av vikt för att säkra kvaliteten i skolans utredningsarbete.

Den skriftliga dokumentationen förvaras av rektor och kurator i särskild pärm för ändamålet.

Mer ingående rutiner för dokumentation av varje steg i utredningen finner ni nedan.

Tilläggs bör att även händelser som inte är av så allvarlig karaktär så att anmälan behöver göras men som kommer SOL-gruppen tillkänna dokumenteras och förvaras hos kurator.

Skolan

Om någon form av diskriminering eller kränkande behandling skulle uppstå, som mentor behöver hjälp med att hantera, så träder SOL-gruppen in. Vid oro för elev eller vid misstanke om att en elev inte mår bra förs samtal med eleven av kurator eller någon annan i SOL-gruppen. Vårt team som arbetar med dessa samtal är:

- Reinaldo Villalobos, lärare
- Caroline Dancarhäll, elevassistent och fritidspersonal
- Maria Dernell, biträdande rektor

- Christer Lindström, lärare
- Åsa Lyfberg, lärare
- Renée Sörman, kurator
- Jensen Massop, mentor

Arbetsgång vid upptäckt mobbning/trakasserier

Målet är alltid att mobbningen/trakasserierna omedelbart ska upphöra. Följande steg används som riktlinje för arbetsgången men en bedömning görs alltid från fall till fall. Exempelvis kan eleverna, den som utsatts och den utsatte, träffas i ett tidigare skede än vad som anges i arbetsgången nedan. Individuella bedömningar görs alltid.

Steg 1

Personen på skolan som den utsatte har kontaktat eller den personen som upptäckt den kränkande behandlingen samordnar skyndsamt med mentor och anmäler till SOL-gruppen för vidare utredning.

Steg 2

Berörd mentor och teamet från SOL-gruppen träffas för information och bestämmer hur man ska hantera fallet och vilka som åtar sig fallet. Vid detta tillfälle har mentor en kort skriftlig redogörelse över ärendet med sig som överlämnas till SOL-gruppen.

Vid alla samtal är det två representanter från teamet med, om vi finner detta lämpligt.

Steg 3

Teamet har ett enskilt samtal med den utsatte eleven för att få reda på vad som hänt. Samtalet dokumenteras och sker utan klasskamraternas vetskap. Information samlas från så många källor som möjligt och som behövs. Det kan betyda att information inhämtas från andra klasskamrater, mentor och/eller föräldrarna.

Steg 4

Teamet har enskilda samtal med den/dem som har kränkt/trakasserat. Samtalet dokumenteras.

Steg 5

Teamet kontaktar redan samma dag/kväll berörda elevers föräldrar och informerar berörd personal. Elevhälsans personal ska informeras för eventuella åtgärder, om så behövs.

Steg 6

Efter ca en till två veckor träffar teamet berörda elever, först den utsatte och sedan den/dem som har utsatt, enskilt för att stämma av situationen.

Steg 7

Representanter för SOL-gruppen träffar berörda elever för att försäkra sig om att alla förstått allvaret i händelsen/händelserna och att alla är överens om att det upphört.

Steg 8

Teamet tar kontakt med berörda föräldrar och uppdaterar dem om läget.

Steg 9

Berörda elever hålls kontinuerligt under uppsikt så att inte problemet återkommer.

Vid fortsatt mobbning kontaktas hela elevhälsogruppen för fortsatt utredning. I elevhälsogruppen ingår rektor, skolsköterska, SYV, kurator, skolpsykolog och specialpedagog.

Vid dessa samtal är det av yttersta vikt att;

"Syftet med samtalet är att den som utsätter ska förstå och inse vad han/hon gjort och att mobbningen ska upphöra omedelbart. I alla samtal är det viktigt att vara lyhörd för att situationen är unik för de inblandade och agera efter det."(Gunnar Højstad, *Mobbing och Människovärde*).

Om problemen inte upphör agerar skolan enligt Skollagen SFS 2010:800 (disciplinära åtgärder).

- Om ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd, hjälp och skydd så anmäls det till socialtjänsten i enlighet med socialtjänstlagen.
- Alla handlingar som misstänks vara brottsliga anmäls till polisen.
- Alla händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa, anmäls till Arbetsmiljöverket i enlighet med arbetsmiljölagen.

Om en elev känner sig trakasserad, diskriminerad eller upplever sig kränkt av personal på skolan och berättar det för sin mentor, personal på skolan eller för sina föräldrar, ska den vuxne direkt ta kontakt med rektor.

Vid dessa tillfällen gäller nedanstående plan:

Steg 1

Händelsen anmäls till rektor.

Steg 2

Vårdnadshavare informeras

Steg 3

Rektor utreder, åtgärdar och följer upp ärendet. Dokumentering görs.

Steg 4

Rektor följer upp ärendet med eleven och elevens vårdnadshavare.

Steg 5

Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och samtalar om hur undervisningen med berörd elev fungerar.

Steg 6

Om åtgärderna inte är tillräckliga tas kontakt med rektors chef. Eleven kan även vända sig till Barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO)

6. Rutiner för att ta fram, följa upp och se över verksamhetens likabehandlingsplan tillsammans med personal, barn/elever och föräldrar

Förankring

Tidplan för förankring av likabehandlingsplanen avseende 2017-2018

Likabehandlingsplanen kommer att gå på en remissrunda till personalen, föräldraråd och elevrådet under november 2017. Synpunkter från remissinstanserna kommer att beaktas och i första hand föras in i likabehandlingsplanen i samband med revideringen inför kommande läsår. En slutgiltig version som är förankrad hos samtliga berörda parter beräknas vara färdigställd i januari 2018. Till och med nämnda datum gäller dock detta dokument som likabehandlingsplan för Solskiftesskolan.

Personal

- Samtliga anställda på Solskiftesskolan kommer under ht - 2017 få ta del av likabehandlingsplanen avseende 2017-2018.
- Planens innehåll kommer att diskuteras av respektive arbetslag. Synpunkter och förslag på ändringar ska kunna framföras skriftligt.

Föräldrar

- Solskiftesskolan likabehandlingsplan avseende 2017-2018 kommer under november 2017 att tillställas föräldrarådet för synpunkter.
- Representanterna för föräldrarådet kommer att ges tillfälle att komma med synpunkter och förslag på handlingsplanen vid möte i november 2017, där rektor för skolan och föräldrarådsrepresentanter deltar.
- Vid detta möte ska de även ges möjlighet att komma med förslag på egna målsättningar för skolan.

Elever

- Samtliga barn och elever på skolan ska genom den dagliga verksamheten få kunskap om att det inte finns någon som helst tolerans mot kränkande beteenden. De ska kontinuerligt uppmuntras att komma med konstruktiv kritik avseende hur skolans arbete mot kränkande behandling bedrivs. Viktiga möten för dessa synpunkter är klassrådet och elevrådet.
- Likabehandlingsplanen ska även remitteras till respektive klass och elevråd. Remissförfarandet skall anpassas efter ålder, för att säkra att elevernas synpunkter på bästa sätt kommer fram.

Uppföljning av likabehandlingsplan 2016-2017 samt förankring av likabehandlingsplan 2017-2018

- a. Likabehandlingsplanen i sig och hur väl skolan levt upp till lagstiftningen, kommer att följas upp av SOL-gruppen oktober 2017.
- b. SOL-gruppen framställer ett dokument med slutsatser samt tar fram en reviderad version som utgör första utkast till likabehandlingsplan nästkommande läsår.
- c. SOL-gruppens utvärdering samt utkast till ny likabehandlingsplan sänds på remiss till personalen, föräldraråd, arbetslagen, elevråd
- d. Likabehandlingsplan för 2017-2018 fastställs i januari 2018, utifrån av SOL-gruppen reviderad version och utifrån remissinstansernas utlåtanden.
- e. Uppföljningen av likabehandlingsplanen kommer även att utgöra en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Utvärdering av SOL-gruppens arbete med Likabehandlingsplanen **läsåret** **2016 - 2017**

Under året har SOL-gruppen träffats en gång i veckan. Vid mötena har teamet bedömt situationers allvar och hur de ska hanteras.

I dessa fall har SOL-gruppen arbetat enligt likabehandlingsplanen: 15 st anmälda ärenden kring kränkande behandling. Dessa ärenden har hanterats av SOL-gruppen enligt den arbetsgång som beskrivits tidigare i likabehandlingsplanen.

Kurator har haft ett antal samtalsgrupper i olika klasser.

Förebyggande samtal har förts med enskilda elever.

Arbetsätt under läsåret för att nå målen:

Skolan har:

- Uppdaterat LB-planen vid Sol-gruppens möten.
- Genomfört "allaktivitetsdagen" i blandade åldrar.
- Genomfört olika främjande och förebyggande aktiviteter som beskrivs i likabehandlingsplanen.
- Genomfört skapandeskola-aktiviteter med fokus på vår värdegrund.
- Samtalat om arbetsfokus på mentorstid.
- Vi har genomfört en enkätundersökning av elevernas upplevelse av "arbetsfokus" på alla undervisande lärares lektioner. Lärarna fick ett personligt resultat för att arbeta vidare med.
- Klasserna har skapat egna klassregler utifrån skolans regler.
- Genomfört ett värdegrundsarbete i alla grupperingar s.k. "Likaolikametoden" del 2.
- Vi har inför en struktur för skolans lektioner. "Sollektionen" Detta för att skapa trygghet för alla elever.
- Under hösten har vi arbetat med trivselledare för ökad rastaktivitet.

Resultat och bedömning av måluppfyllelsen av normer och värden

I Skolförvaltningens enkät finner vi följande citat.

”Jag känner mig trygg i skolan, Jag vågar säga vad jag tycker i klassen, Jag trivs med mina klasskompisar, Det finns elever på skolan som jag är rädd för, De vuxna på skolan bryr sig om mig, Det finns vuxna på skolan som jag är rädd för”.

Resultat av undersökningar Sammanlagt	Kommunen	Solskiftesskolan
Andelen elever som känner sig trygga i skolan	82 %	84%

Resultat av undersökningar	Per fråga
Jag känner mig trygg i skolan	Alltid eller oftast 98 %
Jag vågar säga vad jag tycker i klassen	Alltid eller oftast 74 %
Jag trivs med mina klasskompisar	Alltid eller oftast 87 %
Det finns elever som jag är rädd för	Ingen 85 %
De vuxna på skolan bryr sig om mig	De flesta eller alla 77 %
Det finns vuxna jag är rädd för på skolan	Ingen 85 %
Jag kan arbeta utan att bli störd på lektionerna	I alla eller de flesta ämnena 62 %
Jag vågar fråga när jag inte förstår	På alla eller de flesta lektionerna 82 %

Skolinspektionens skolenkät genomförs i år 5 och 9, föräldrar och pedagogisk personal. Elever och vårdnadshavare är nöjda med vårt sätt att arbeta med att förhindra kränkningar samt trygghet. Vår pedagogiska personal upplever inte att vi är lika bra på att förhindra kränkningar.

Solskiftesskolan målsättning för läsåret 2017-2018

Övergripande mål			Måluppfyllelsen mäts genom		
Eleverna ska uppleva trygghet i skolan			Enkäter genomförs en gång/termin Antal ärenden till SOL-gruppen		
Vad	Hur?	Vem?	När?	Ansvar	Utvärderas
Kartläggning av elevernas trivsel på skolan	Enkäter	Alla elever	november -2017	SOL-grupp/mentor	Av SOL-Gruppen och Resultat presenteras för lärare och elever
Personalen på skolan ska få ökad kompetens i arbetet mot dåligt språkbruk och hjälpa elever att vara bra förebilder för varandra.			Enkät som bl a besvarar personalens kunskap/säkerhet att ingripa vid ev konflikter.		

Vad	Hur?	Vem?	När?	Ansvar	Utvärderas
Fortbildning kunskaper/beredskap kring att hantera elevers språkbruk och kamratskap/förebilder.	Delar av EHT sätter ihop en bank med övningar som ska användas på mentorstiden varje vecka	EHT	Start December 2017	LG/EHT/Mentorer	Av LG och SOL-gruppen Resultat presenteras diskuteras vid onsdagskonferens

Solskiftesskolan sätter upp följande aktiviteter, inom ramen för arbete med Likabehandlingsplan, för skolåret 2017-2018

Vad	Hur?	Vem?	När?	Ansvar	Utvärderas
Införa Temadagar med gemensamma aktiviteter.	Soldagar	Varje AL	10 tillfällen per läsår	LG/AL	Juni 2018
Utveckla mentorsstunden	Använda banken	EHT/Mentor	på mentorsstunden	EHT/mentor	Juni 2018
Kartläggning av elevernas trivsel på skolan.	Enkäter	Alla elever	Ht 2017 och Vt 2018	LG/SOL-gruppen	Av SOL-gruppen och Resultat presenteras för lärare och elever dec 17
Övningar i klasserna om näthat.	Använda övningarna från Ungas integritet på nätet.	Varje klass grupper.	Start ht 17	Rektor/SOLmentor	Efter avslutat projekt
Genomföra Övningen "Huset" (om otrygga platser i skolan)	Alla elevgrupper genomför övningen.	Varje klass grupper.	Vt 2018	Rektor/SOLmentor	Efter avslutat projekt